विद्यालय वर्गीकरण तथा शुल्क निर्धारण कार्यविधि, २०७६

भरतपुर महानगरपालिकाभित्र संचालित र भविष्यमा संचालन हुने संस्थागत विद्यालयको श्रेणी वर्गीकरण तथा विद्यालयले लिने शुल्कलाई व्यवस्थित र वैज्ञानिक वनाउन आवश्यक भएकाले भरतपुर महानगरपालिका शिक्षा ऐन २०७५ को दफा ३७ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नगर कार्यपालिकाले यो कार्यविधि बनाई लागू गरेको छ ।

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मितिः २०७६।०१।१०
प्रमाणीकरण मितिः २०७६।०४।०१

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः (१) यो कार्यविधिको नाम "विद्यालय वर्गीकरण तथा शुल्क निर्धारण कार्यविधि" २०७६ रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि तत्काल लागू हुनेछ ।

२. परिभाषाः विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यो कार्यविधिमा-

- क) 'नगरपालिका' भन्नाले भरतपुर महानगरपालिकालाई बुझाउँछ ।
- ख) 'ऐन' भन्नाले भरतपुर महानगरपालिका शिक्षा ऐन, २०७५ लाई बुझाउँछ ।
- ग) 'प्रमुख' भन्नाले नगर प्रमुखलाई बुझाउँछ ।
- घ) 'नगर शिक्षा समिति' भन्नाले भरतपुर महानगरपालिका शिक्षा ऐन, २०७५ वमोजिम गठन भएको नगर शिक्षा समितिलाई बुझाउँछ ।
- ङ) 'विद्यालय' भन्नाले संस्थागत विद्यालयलाई जनाउँछ ।
- च) 'प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत' भन्नाले भरतपुर महानगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई जनाउँछ ।
- छ) 'शुल्क' भन्नाले यस कार्यविधि वमोजिम संस्थागत विद्यालयले लिन पाउने शुल्क सम्झनुपर्छ ।
- ज) 'महाशाखा प्रमुख' भन्नाले शैक्षिक प्रशासन महाशाखाको प्रमुख/नगर शिक्षा अधिकारीलाई जनाउँछ ।

३. विद्यालयको वर्गीकरण : (१) विद्यालयलाई अनुसूची-१ मा उल्लिखित व्यवस्था र शैक्षिक प्रशासन महाशाखाबाट तयार गरिएको विद्यालय स्तरीकृत फारामको मूल्यांकनका आधारमा देहायबमोजिम चार श्रेणीमा वर्गीकरण गरिनेछ ।

- (क) "क" श्रेणीको विद्यालय
- (ख) "ख" श्रेणीको विद्यालय
- (ग) "ग" श्रेणीको विद्यालय
- (घ) "घ" श्रेणीको विद्यालय

(२) उपनियम (१) बमोजिम विद्यालय वर्गीकरणको निमित्त विद्यालयले अनुसूची-२ मा उल्लिखित मापदण्डका आधार र सो आधारमा तयार गरिएको विद्यालय स्तरीकृत फारामका आधारमा आफूले के कस्तो किसिमको सुबिधा उपलब्ध गराएको हो सो स्पष्ट खुलाई शैक्षिक सत्र सुरु हुनुभन्दा दुई महिना अगावै नगरपालिकामा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(३) विद्यालय वर्गीकरणका लागि सिफारिस गर्न देहाय बमोजिमको एक विद्यालय वर्गीकरण सिफारिस समिति रहनेछ ।

(क) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	संयोजक
(ख) महाशाखा प्रमुख	सदस्य

(ग) नगर प्रमुखबाट तोकिएको वडाध्यक्ष दुई जना — सदस्य
(घ) प्याब्सन, नगर समिति अध्यक्ष — सदस्य
(ङ) अविभावक संघको नगर समिति अध्यक्ष वा सदस्य वा त्यस्तो संघ नभएमा अविभावकमध्येबाट समितिले मनोनित गरेको — सदस्य
(च) शाखा अधिकृत, माध्यमिक शिक्षा शाखा — सदस्य सचिव

(४) उपनियम (३) बमोजिमको समितिले विद्यालयले उपलब्ध गराएको सेवा सुविधा चाँचबुझ गरी विद्यालय वर्गीकरणका लागि नगर शिक्षा समिति समक्ष सिफारिस गर्नेछ ।

(५) उपनियम (४) बमोजिम विद्यालय वर्गीकरणका लागि भएको सिफारिसमा आवश्यक जाँचबुझ गरी नगर शिक्षा समितिले विद्यालय वर्गीकरण गर्नेछ ।

(६) उपनियम (५) बमोजिम गरिएको वर्गीकरणमा चित्त नवुझेमा विद्यालयले नगर शिक्षा समिति समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ । यसरी निवेदन परेमा शिक्षा समितिले सो विद्यालयको स्थलगत निरीक्षण गर्ने गराउनेछ र निरीक्षण गर्दा त्यस्तो विद्यालयलाई माथिल्लो श्रेणीको विद्यालयमा कायम गर्न मनासिब देखिएमा नगर शिक्षा समितिले मागबमोजिम माथिल्लो श्रेणीको विद्यालयमा वर्गीकरण गर्न सक्नेछ ।

(७) यो कार्यविधि लागू भएको मितिले दुईमहिना भित्र पहिलो पटक सबै संस्थागत विद्यालयले विद्यालय वर्गीकरणका लागि नगरपालिकामा निवेदन दिनुपर्नेछ ।

(८) विद्यालय वर्गीकरण तीन-तीन वर्षमा गरिनेछ ।

तर कुनै विद्यालयले आवश्यक पूर्वाधार पूरा गरी माथिल्लो श्रेणीमा सूचीकृत हुन चाहेमा तिन वर्ष नपुगेको भए तापनि नगरपालिकामा निवेदन दिन बाधा पर्नेछैन ।

४. विद्यालय शुल्क निर्धारण सिफारिस समिति : (१) संस्थागत विद्यालयले लिन पाउने शुल्क निर्धारणका लागि नगर शिक्षा समितिलाई सिफारिस गर्न र विद्यालयले निर्धारित शुल्क लागू गरे नगरेको सम्बन्धमा अनुगमन गर्न देहाय बमोजिमको एक विद्यालय शुल्क निर्धारण सिफारिस समिति रहनेछः

(क) महाशाखा प्रमुख — संयोजक
(ख) नगर प्रमुखबाट तोकिएको वडाध्यक्ष दुई जना — सदस्य
(ग) अविभावक संघको नगर समिति अध्यक्ष वा सदस्य वा त्यस्तो संघ नभएमा अविभावकहरु मध्येबाट शिक्षा समितिले मनोनित गरेको — सदस्य
(घ) निजी तथा आवासीय विद्यालय संगठनको नगर समितिको अध्यक्ष — सदस्य
(ङ) नगर प्रमुखबाट तोकिएको शिक्षाविद् एकजना — सदस्य
(च) शाखा अधिकृत, माध्यमिक शिक्षा शाखा — सदस्य सचिव

(२) उपनियम (१) बमोजिमको समितिले शुल्क निर्धारण सम्बन्धी सिफारिस गर्ने बैठकमा आवश्यकता अनुसार विषय विज्ञ तथा सम्वन्धित सरोकारवालाहरुलाई आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिमको समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि सो समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

५. विद्यालयले लिन पाउने शुल्क तथा धरौटी : (१) संस्थागत विद्यालयले विद्यार्थीसँग देहायबमोजिमको शुल्क तथा धरौटी लिन सक्नेछन् ।

(क) मासिक पढाइ शुल्क,
(ख) कुल दुई महिनाको पढाई शुल्क बराबरको रकममा नबढने गरी खेलकुद, अतिरिक्त क्रियाकलाप, प्रयोगशाला, मर्मत संभार, पुस्तकालय र प्राथमिक उपचारवापतको बार्षिक शुल्क,

(ग) विद्यालयमा पहिलोपटक भर्ना हुने कक्षाको एक महिनाको मासिक पढाई शुल्कमा नबढ्ने गरी एक पटकको लागि भर्ना शुल्क,

(घ) विविध शुल्क

(१) परीक्षा शुल्क

(२) कम्प्यूटर शुल्क

(३) स्थानान्तरण र प्रमाण पत्र शुल्क

(४) विशेष प्रशिक्षण (जुडो, मार्सल आर्ट, पौडी, गायन, नृत्य लगायत) शुल्क,

(५) आवास शुल्क

(६) परिवहन शुल्क

(७) भोजन शुल्क

(२) विद्यालयले उपनियम (१) बमोजिमको शुल्क त्यस्तो सुबिधा उपयोग गर्ने विद्यार्थीसंग सो सुबिधा उपयोग गरेको अवस्थामा मात्र लिन पाउनेछ।

(३) विद्यालयले परीक्षा शुल्क वापतको रकम मासिक पढाई शुल्कको ५ (पाँच) प्रतिशतभन्दा बढी हुनेगरी लिन पाउने छैन।

(४) विद्यालयले प्रमाणपत्र शुल्क र स्थानान्तरण प्रमाणपत्र शुल्क वापतको रकम मासिक पढाई शुल्कको १० (दस) प्रतिशतभन्दा बढी हुनेगरी लिन पाउने छैन।

६. शुल्क सम्बन्धी व्यवस्था : (१) नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र 'क', 'ख', 'ग' वा 'घ' श्रेणीको संस्थागत विद्यालयले लिन पाउने शुल्कको अधिकतम सीमा तोकी शैक्षिक सत्र शुरु हुनुभन्दा कम्तीमा पन्ध्र दिन अगावै सूचना प्रकाशन गर्नेछ।

तर पहिलो पटकका लागि यो कार्यविधि लागू भएको मितिले एक महिनाभित्र शुल्क निर्धारण गर्न बाधा पर्नेछैन।

(२) विद्यालय व्यवस्थापन समितिले शिक्षक अभिभावक संघको कार्यकारी समितिसंग परामर्श समेत गरी उपनियम (१) बमोजिम तोकिएको अधिकतम शुल्क सीमाभित्र रही आगामी शैक्षिक सत्रको लागि विद्यार्थीसंग लिने शुल्कको प्रस्तावित दर प्रस्ताव गरी शैक्षिक सत्र सुरु हुनुभन्दा दुई महिना अगावै नगरपालिका समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम प्रस्तावित शुल्कको दर प्राप्त भएमा विद्यालय शुल्क निर्धारण सिफारिस समितिले सो शुल्क अनुसूची–२ को आधारमा प्रस्ताव भए नभएको सम्बन्धमा जाँचबुझ गरी त्यस्तो शुल्कको दर हेरफेर सहित स्वीकृतिका लागि नगर शिक्षा समिति समक्ष पेश गर्नेछ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम पेस भएको शुल्कलाई नगर शिक्षा समितिले आवश्यक थपघटसहित स्वीकृत गर्नेछ।

(५) उपनियम (४) बमोजिम स्वीकृत शुल्कको दर महाशाखाले सार्वजनिक गरी विद्यालयमा समेत पठाउनेछ।

(६) उपनियम (४) बमोजिम स्वीकृत शुल्कको दर विद्यालयले आफ्नो सूचना पाटीमा टाँस गर्नुपर्नेछ।

(७) विद्यालयले विद्यार्थीसंग जुन कामको लागि शुल्क लिएको हो सो रकम सोही काममा खर्च गर्नुपर्नेछ।

(८) विद्यालयले तोकेको समयमा विद्यार्थीले विद्यालयमा शुल्क बुझाउनु पर्नेछ।

(९) विद्यालयले शुल्कको दर, शुल्क बुझाउने अवधि र प्रक्रियासम्बन्धी विवरण विद्यार्थी तथा अभिभावकलाई जानकारी दिई विद्यालयको सूचना पाटीमा टाँस गर्नुपर्नेछ।

७. बढी शुल्क लिन नपाउने : (१) विद्यालयले यो कार्यविधि वमोजिम निर्धारण भएको शुल्क मात्र लिनुपर्नेछ।

(२) तोकिएभन्दा बढी शुल्क लिने विद्यालयलाई यस कार्यविधि वमोजिम कारवाही हुनेछ।

८. बढी लिएको शुल्क फिर्ता गर्नुपर्ने : कुनै विद्यालयले यस कार्यविधिमा तोकिएभन्दा बढी शुल्क लिएको पाइएमा त्यसरी बढी लिएको शुल्क नगरपालिकाले अभिभावकलाई फिर्ता गर्न लगाउनेछ ।

९. श्रेणीकृत नभएको विद्यालय सम्बन्धमाः (१) यस कार्यविधि वमोजिम श्रेणीकृत नभएका विद्यालयले "ग" श्रेणीको विद्यालयले लिन पाउने शुल्कभन्दा २५ प्रतिशत कम शुल्क लिनुपर्नेछ ।

(२) यस कार्यविधि वमोजिम न्यूनतम पूर्वाधार पूरा नभएका विद्यालयहरु स्वतः "घ" श्रेणीमा वर्गीकरण हुनेछन् ।

(३) "घ" श्रेणीका विद्यालयहरुले "ग" श्रेणीको विद्यालयको लागि तोकिएको भन्दा २५ प्रतिशत कम शुल्क लिनुपर्नेछ ।

(४) "घ" श्रेणीको विद्यालयले "घ" श्रेणीमा वर्गीकरण भएको छ महिनाभित्र न्यूनतम पूर्वाधार पूरा गर्नुपर्नेछ ।

(५) यस कार्यविधिमा तोकिए वमोजिम छ महिनाभित्र न्यूनतम पूर्वाधार पूरा गर्न नसक्ने विद्यालयको संचालन अनुमति शिक्षा समितिले रद्ध गर्न सक्नेछ ।

१०. स्तरीकरण फाराम : महाशाखाले अनुसूची १ र अनुसूची २ वमोजिमको आधारहरु समेटी सूचक र भार सहितको संस्थागत विद्यालय स्तरीकरण फाराम विकास गरी विद्यालयको वर्गीकरण र शुल्क निर्धारणको आधार तयार गर्न सक्नेछ ।

११. जरिवाना : तोकिएभन्दा बढी शुल्क लिने विद्यालयलाई नगरपालिकाले बढी लिएको शुल्क फिर्ता गर्न लगाई दस हजारदेखि एकलाख रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्नेछ ।

१२. उजुरी : (१) यस कार्यविधि वमोजिम विद्यालय वर्गीकरण एवम् शुल्क निर्धारण सम्बन्धमा चित्त नबुझेमा नगरपालिका समक्ष उजुरी गर्न सकिनेछ ।

(१) उपनियम (१) वमोजिम परेको उजुरीको कारवाही र किनारा नगर शिक्षा समितिले गर्नेछ ।

१३. कार्यविधिको व्याख्याः यस कार्यविधिको व्याख्या सम्वन्धमा कुनै द्विविधा भएमा नगर कार्यपालिकाले गरेको व्याख्या अन्तिम हुनेछ ।

१४. यस कार्यविधि वमोजिम हुने : यस कार्यविधिमा लेखिएका कुराहरु यसै वमोजिम र यसमा नलेखिएका कुराहरु प्रचलित कानुन वमोजिम हुनेछ ।

अनुसूची - १
विद्यालय वर्गीकरणका आधार

विद्यालय वर्गीकरणका आधार

१. “क” श्रेणीको विद्यालयको लागि चाहिने आधारहरु (अपेक्षित सुबिधायुक्त विद्यालय अर्थात “ख” श्रेणीका विद्यालयको पूर्वाधारमा थप हुनु पर्ने)

(क) कम्तीमा १०० जनाको उपस्थितिमा कार्यक्रम गर्न सकिने सभाकक्ष,

(ख) सेवा कक्ष - फोन, फ्याक्स, इमेल आदि), (ग) अतिरिक्त क्रियाकलाप कक्ष,

(घ) क्याफ्टेरिया, (ङ) एकपटकमा कम्तीमा ५० जना विद्यार्थी बसेर पढ्न सक्ने छुट्टै पुस्तकालय कोठाको व्यवस्था र

(च) बिषेश सुबिधायुक्त विद्यालयको लागि निर्धारित सुबिधा उपलब्ध गराएको हुनु पर्ने ।

२. “ख” श्रेणीको विद्यालयको लागि चाहिने आधारहरु (आधारभूत सुबिधायुक्त विद्यालय अर्थात् “ग” श्रेणीका विद्यालयको पूर्वाधारमा थप हुनु पर्ने)

(क) प्रधानाध्यापक, शिक्षक, कर्मचारी र प्रशासनिक कर्मचारीका लागि छुट्टा छुट्टै कोठाको व्यवस्था,

(ख) शिक्षक स्टाफको लागि छुट्टै शौचालयको व्यवस्था,

(ग) कुनै दुई प्रकारका दैनिक पत्रिकाहरु सहितको एकपटकमा कम्तीमा ५० जना विद्यार्थी बसेर पढ्न सक्ने छुट्टै पुस्तकालय कोठाको व्यवस्था,

(घ) भलिबल खेल्न मिल्ने खेल मैदानको अतिरिक्त सम्पूर्ण विद्यार्थी एकैसाथ उभिन सक्ने कम्पाउण्डको व्यवस्था,

(ङ) छुट्टै विज्ञान प्रयोगशाला कोठाको व्यवस्था,

(च) विद्यालयमा कम्प्यूटर बिषय राखेको भए छुट्टै कम्प्यूटर कक्षको व्यवस्था,

(छ) प्राथमिक उपचार कक्षको व्यवस्था र

(ज) विशेष सुबिधायुक्त विद्यालयको लागि निर्धारित सुबिधा उपलब्ध गराएको हुनु पर्ने ।

३. “ग” श्रेणीको विद्यालय (अर्थात आधारभूत सुबिधायुक्त विद्यालय) को लागि चाहिने पूर्वाधारहरु :

(क) कक्षाकोठाहरु पूर्व प्राथमिक र प्राथमिक तहको हकमा प्रतिविद्यार्थी ०.७५ वर्गमिटर, निम्नमाध्यमिक र माध्यमिक तहको हकमा १.०० वर्गमिटर,

(ख) हावाको राम्रो प्रवाह र यथेष्ट प्रकाश भएका कक्षाकोठाहरु,

(ग) विद्यार्थी संख्याको आधारमा सबैलाई पुग्ने डेस्क, बेन्च,

(घ) छात्रछात्रा र शिक्षकको लागि कम्तीमा ३ वटा छुट्टा छुट्टै शौचालय र प्रत्येक थप ५० जना विद्यार्थीका लागि एक कर्म्पाटमेन्ट थप,

(ङ) यथेष्ट खाने पानीको व्यवस्था,

(च) पाठ्यक्रम पाठ्यपुस्तक शिक्षक निर्देशिका सहितको १ विद्यार्थी बराबर कम्तीमा २ पुस्तक भएको पुस्तकालय,

(छ) प्रतिकक्षामा कालो पाटी/सेतो पाटी र अन्य आवश्यक शैक्षिक सामाग्री,

(ज) सबै विद्यार्थी एकैपटक उभिन सक्ने आँगन,

(झ) भलिबल खेल्न मिल्ने सम्मको खेल मैदान,

(ञ) कक्षा शिक्षक अनुपात १:१.४

(ट) पाठ्यक्रमअनुसारको विज्ञान सामाग्रीको व्यवस्था,

(ठ) प्राथमिक उपचारको सामाग्रीको व्यवस्था हुनु पर्ने र

(ड) यस कार्यविधिमा उल्लेख गरेअनुसारको छात्रवृति र सोही अनुसारको शिक्षक तथा कर्मचारी संख्या ।

४. “घ” श्रेणीका विद्यालय (अर्थात न्यून सुबिधाका विद्यालय) : यस श्रेणीमा आधारभूत सुबिधा पुरा नभएका विद्यालय रहनेछन् ।

५. संस्थागत विद्यालयहरुलाई खण्ड (क), (ख), (ग) र (घ) बमोजिम वर्गीकरण गर्नको लागि यस नियमावली बमोजिमको समितिले आवश्यकताअनुसार नगरपालिकाद्धारा गठित सरोकारवालाहरु समेत सम्मिलित भएको समितिको परामर्श लिन सक्नेछ ।

अनुसूची - २
विद्यालयको शुल्क निर्धारणका आधारहरु

(१) शैक्षिक योग्यता नपुगेको र शिक्षक अध्यापन अनुमति पत्र नभएको व्यक्तिलाई शिक्षकमा नियुक्नि गर्न पाइने छैन ।

(२) शुल्क निर्धारण प्रयोजनको लागि यही अनुसूचीबमोजिम “ग” श्रेणीको संस्थागत विद्यालयलाई आधारभूत सुबिधायुक्त विद्यालय मानिएको हुँदा उक्त श्रेणीको विद्यालयमा देहाय बमोजिमको शिक्षक तथा कर्मचारी राख्नु पर्नेछ ।

क्र. सं.	शिक्षक / कर्मचारी	तह अनुसार शिक्षक तथा कर्मचारी संख्या			
		नर्सरी देखि ५ सम्म	नर्सरी देखि ८ सम्म	नर्सरी देखि १० सम्म	नर्सरी देखि १२ सम्म
१	**प्र.अ.** आई.ए. स्नातक स्नातकोत्तर	 १ –	 – १	 – - १	 १
२	**शिक्षक** एस.एल.सी. आई.ए. स्नातक स्नातकोत्तर	 ३ ६ – -	 ३ ६ ५ -	 ३ ६ ४ ४	 ३ ६ ५ ६
३	लेखापाल	१(एस.इ.ई.)	१(कक्षा १२)	१(कक्षा १२)	१(स्नातक)
४	आया/स्वीपर	२	२	२	२
५	स्टोर / लाईब्रेरियन	–	–	२	२
६	गार्ड / पियन	२	२	३	४

(३) विद्यालयले उपखण्ड (२) बमोजिमका शिक्षक कर्मचारीको तलब नेपाल सरकारले स्वीकृत गरेबमोजिमको तलबभत्तामा नघटाई उपलब्ध गराउनुपर्नेछ र यसरी दिईने अन्य सुबिधावापत तलब रकमको १८ प्रतिशत सम्म छुट्याई यसरी हुन आउने जम्मा खर्चलाई विद्यालयको कुल खर्चको ६० प्रतिशत मानी बाँकी रहेको ४० प्रतिशतमध्ये कम्तीमा ८ प्रतिशत रकम छात्रवृति र १.५ प्रतिशत ग्रामिण शिक्षा विकास कोषमा लगानी गर्नुपर्नेछ र बाँकी हुन आउने रकम विद्यालयको आवश्यकता अनुसारका शिर्षकहरुमा खर्च गर्ने गरी आवश्यक व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

(४) खण्ड (२) र (३) को व्यवस्थालाई विचार गरी “ग” श्रेणीका आधारभूत सुबिधायुक्त विद्यालयको शुल्क निर्धारण गर्नु पर्नेछ ।

(५) खण्ड (४) बमोजिमको शुल्क दर आधारभूत सुबिधायुक्त विद्यालयको लागि भएकाले सो सुबिधा नपुगेका “घ” श्रेणीका न्यून सुबिधाका विद्यालयले तुलनात्मक रुपमा कम खर्च गरे पुग्ने भएको हुँदा यस्ता विद्यालयलाई आधारभूत सुबिधाका विद्यालयको भन्दा २५ प्रतिशतसम्म कम शुल्क हुने गरी शुल्क निर्धारण गर्नु पर्नेछ ।
(६) आधारभूत भन्दा माथिको सुबिधा दिईरहेका अपेक्षित सुबिधायुक्त “ख” श्रेणीका र बिशेष सुबिधायुक्त “क” श्रेणीका विद्यालयहरुले देहायबमोजिमका थप सुबिधाका निम्ति खर्च जोडेर शुल्क हिसाब गर्न पाउनेछन् ।

क.सं.	विवरण	अपेक्षित सुबिधा (प्रतिशत)	बिशेष सुबिधा (प्रतिशत)
क	शिक्षक कर्मचारी तलब तथा सुबिधा	१५	२५
ख	खेलकुद तथा अतिरिक्त क्रियाकलाप	५	१०
ग	शैक्षिक सामाग्री	५	१०
घ	भौतिक पूर्वाधार	१०	१५
ङ	शैक्षिक उपलब्धि	१०	१०
च	छात्रवृति	५	७
छ	संस्थागत विकास	१०	१०
यी सबै सुबिधा थप भएवापत शुल्क दरमा थप गरिने शुल्क		२५	५०

थप सुबिधायुक्त विद्यालयले उपलब्ध गराएको सुबिधाअनुसार माथि उल्लिखित विभिन्न शीर्षकमा उल्लेख गरिएको मापदण्डअनुसारको कुल प्रतिशतलाई १०० प्रतिशत मानी अपेक्षित सुबिधायुक्त विद्यालयमा २५ प्रतिशत र बिशेष सुबिधायुक्त विद्यालयमा ५० प्रतिशतसम्म थप शुल्क लिन सकिनेछ ।
(७) कुनै विद्यालयले लिई आएको शुल्क दर यस अनुसूचीअनुसार हुन आउने शुल्क दरभन्दा कम शुल्क वृद्धि गर्दा सोही अनुपातमा शुल्क वृद्धि हुन सक्नेछ ।
(८) यस अनुसूची बमोजिम “क” श्रेणीमा परेका विशेष सुबिधायुक्त विद्यालयले विद्यालयका कम्तीमा दुईतिहाई अभिभावकको निर्णयबाट निम्नबमोजिम कुनै एउटा प्रावधान पालना गर्ने गरी खण्ड (४), (५) र (६) मा उल्लेख गरेभन्दा माथिल्लो दरको शुल्क प्रस्ताव गरेमा नगर शिक्षा समितिले माथिल्लो दरको शुल्क लागू गर्न स्वीकृति दिन सक्नेछ ।

(क) गरिबीको रेखामुनी रहेका परिवारका विद्यार्थीलाई लक्षित गरी २५ प्रतिशत विद्यार्थीलाई बिशेष छुट (हेभी सब्सिडी) र मध्यम वर्गका विद्यार्थीलाई लक्षित गरी आंशिक छुट दिने,

(ख) विद्यालयका विद्यार्थीलाई पूर्ण शुल्कमा अध्यापन गराई उठेको शुल्क रकमको कम्तीमा १८ प्रतिशत रकम छुट्टै कोषमा राखी आफ्नै विद्यालयमा अध्ययनरत र नगरपालिका क्षेत्र भित्रका विभिन्न विद्यालयमा अध्ययन गर्ने न्यून आय भएका विद्यार्थीलाई छात्रवृत्ति दिने तथा त्यस्तो विद्यालयको गुणस्तर सुधारमा सहयोग प्रदान गर्ने ।

☆